

34. ▸ CZÓBEL BÉLA (1883-1976)

Park (Montmorency), 1910

Olaj, vászon, 79,5x65 cm

Jelezve jobbra lent: Czóbel

Hátoldalon: 1910 "Sajnos tölem van Czóbel" 1963

Kezdő ár: 10 000 000 Ft / 32 154 EUR

Becsérték: 24 000 000 - 35 000 000 Ft

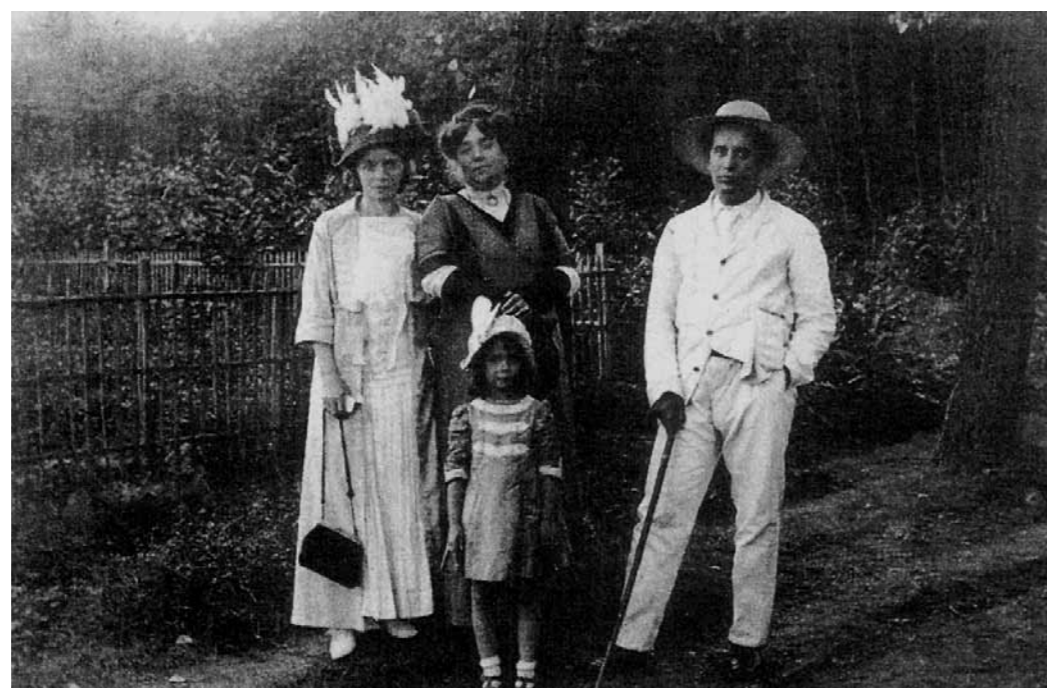
Estimated value: 77 170 - 112 540 EUR

KIÁLLÍTVA:

- ▮ A Nyolcak, Centenárium kiállítás, Janus Pannoniusz Múzeum Modern Magyar Képtár, Pécs, 2010. december 10. - 2011. március 27. (katalógus: 126.)
- ▮ A Nyolcak, Centenárium kiállítás, Szépművészeti Múzeum, Budapest, 2011. május 17. - szeptember 12.
- ▮ Czóbel, egy francia magyar, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 2014. május 30. - augusztus 31. (katalógus: 38.)

REPRODUKÁLVA:

- ▮ Modern magyar festészet 1892–1919. szerk. Kiesebach Tamás, Budapest, 2003. 332. (426. kép)
- ▮ Czóbel, egy francia magyar, kiállítási katalógus. Ferenczy Múzeum, Szentendre, 2014. 63. (81. kép)

1. Czóbel Béla családjával Montmorency-ben

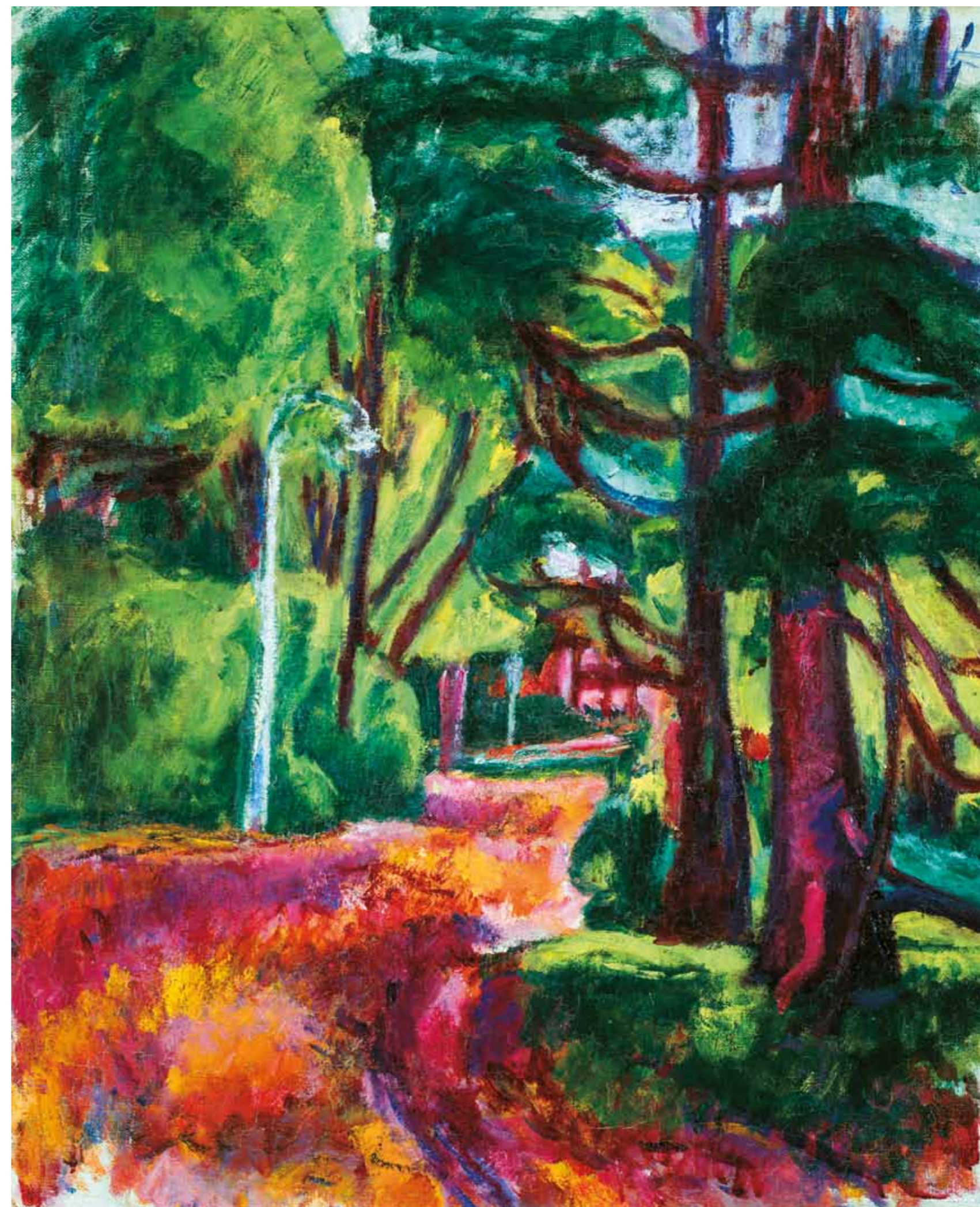
2. Maurice de Vlaminck: Táj piros fákkal, 1907 magántulajdon

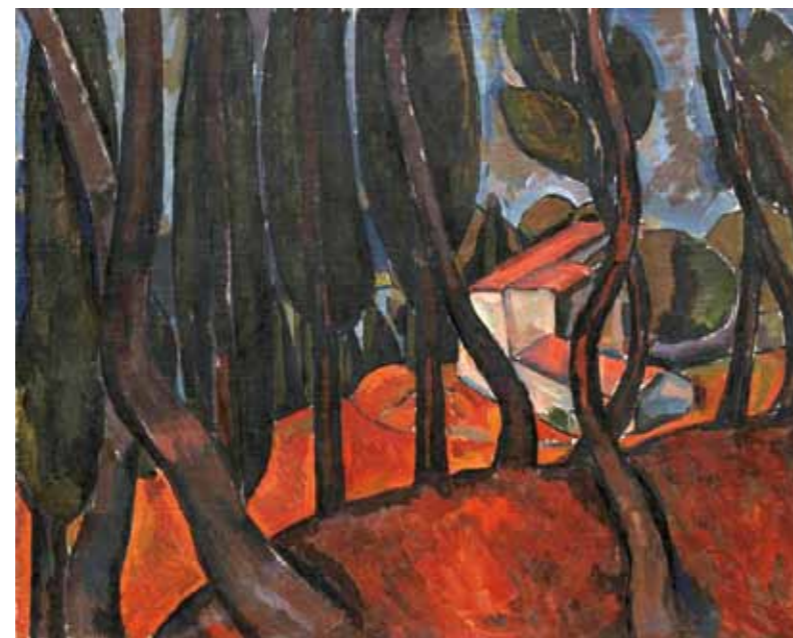
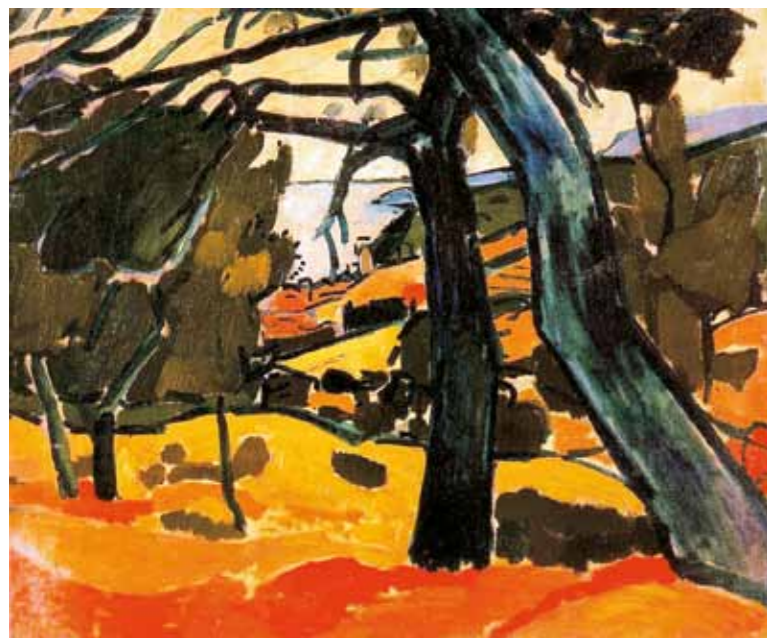

Czóbel Béla 1963-ban, több mint fél évszázaddal később újra találkozott a most aukcióra kerülő ifjúkori képével, a festmény hátoldalán található ironikus feliratot is ekkor írta rá. Czóbel ebben az időszakban, bár formálisan tagja volt a korai magyar modernizmus legjelentősebb művészi csoportosulásaként ismert Nyolcak társaságának, de műveikkel csak annak első, Új Képek címen 1909–1910 fordulóján rendezett kiállításán szerepelt Budapesten. Czóbel az 1910 körüli években szinte folyamatosan Párizsban vagy annak környékén élt és dolgozott. S bár ebben az időben egyre ritkábban látogatott haza, műveivel azért szórványosan, de jelen volt a hazai művészeti közéletben is.

1912-ben Czóbel öt olajképét mutatták be a nagybányai művésztelep jubiláris kiállításán, de ezek

mind korábbi, még nagybányai időszakához köthető alkotások voltak. 1913-ban pedig számos festménnyel és grafikával szerepelt a budapesti Művészház zsűrimentes és nemzetközi posztimpressionista tárlatain, valamint az utolsó, 1914. évi nagy kiállításán. Ezek közül azonban egyik mű sem azonosítható a most aukcióra kerülő *Parkban* című képpel. Cserna Andor festőművész 1911 májusában terjedelmes cikkben számolt be, a Nyolcak legnagyobb művészi vihart keltő, aktuális kiállításáról. A tárlatról hiányzó Czóbelről a következőket írta ekkor: „[...] a nyolcadik társ, Czóbel Béla csak a cím-ben szerepel, Párizsban van, dolgozik, hír szerint több száz képe várja a nyilvánosság bírálatát, és valószínűleg ősszel külön fogunk vele találkozni egy kollektív kiállítás keretében.” Czóbel olyan elismert-

3. André Derain: Tájkép, 1907
magántulajdon

4. André Derain: Erdő Martigues-ban, 1909
Art Institute of Chicago, Chicago

ségnek örvendett a hazai modernek körében, hogy neve szinte „árúvédjegyként” szerepelt a Nyolcak e legjelentősebb együttes tárlatának katalógusán, bár műveikkel nem támogatta a legforradalmibb hazai művészalukulat küzdelmeit. Cserna szavaiból arra lehet következtetni, hogy Czóbel 1911-ben ugyan tervezett egy nagyobb budapesti bemutatót legfrissebb műveiből, de erre ismeretlen oknál fogva végül nem került sor.

A Parkban című képet maga a mester datálta 1910-re, és ha jól emlékezett, akkor a kép feltehetően egy párizsi, vagy Párizs környéki park színpompás részletét ábrázolhatja. Czóbel pont a Parkban születésének idején, 1910-ben költözött családosul a Párizs melletti Montmorency-be. Talán Montmorency egyik gondozott parkjára utalnak a képen feltűnő ostorlápák, a különböző fajtájú lombos fák és a közöttük határozottan kirajzolódó, gondozott sétány. Czóbel ekkor már jóval túllépett korábbi fauve

periódusán, a sötét párizsi kék kontúrokkal közrefogott formavilág már a múlté. Czóbel ekkor, 1910 körül vált azzá a Czóbellé, aki – pár évnyi holland kitérővel – az École de Paris keretében képviselte évtizedeken át a magyarságot a francia fővárosban. Festészetében először 1910-ben jelent meg az a későbbiekben oly jellemző sajátosság, hogy az egymáson áttűnő erős színek, egyfajta tépelt, szaggatott és foszlatott ecsetkezelési technika segítségével alakultak hamisítatlan czóbeli képpé. A mester legközelebb az 1930-as években tért vissza erre a művészi alapállásra, de későbbi érett festészetének gyökerei éppen ezekben az 1910-es képeiben nyertek először formát és jelentőséget.

Nagyon kevés analógia áll rendelkezésre Czóbel 1910-es művészi terméséből. Ezek közül a Parkban című képhez legközelebb álló darab a szintén magántulajdonban lévő Fürdőzők (1910). Mindkét mű bemutatásra került a Nyolcak 2010-2011 fordulóján, Pécsen és Budapesten megrendezett centenáriumi tárlatán. Bizonyos, hogy Czóbel e talán legkevésbé ismert festői korszakából még várható további festmények és grafikák felbukkanása, melyek jelentőségét a már említett úttörő voltak és az életműben elfoglalt hiánypótló szerepük is hangsúlyozza.

Czóbel művészi hitvallását a következő sorokban fogalmazta meg, mely egyben a Parkban című művéhez is egyfajta értelmezésbeli kulcsot kínál: „A természeti látványra szükségem van. Ez egy kiindulási pont, mire támaszkodhatok. Ami előttem van, az csak egy látszat. Minél tovább nézem, annál gazdagabb lesz a látásom, és olyan dolgokat veszek észre, amit mikor kezdtem, nem láttam. Nem a látszat érdekel, hanem ami körülötte, mögötte van. A látszatot lefordítom a festés nyelvére. A festő akkor is fest, mikor nincs előtte vászon, állvány, ecset, festék. A megfigyelések adják az inspirációt és a későbbi megvalósítást. Czóbel.”

RUM Attila

5. Montmorency parkja az 1900-as években, képeslap (részlet)

